

УДК 658:005.922.1:33

Бакай В.Й.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємства і підприємництва
Хмельницького національного університету

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗГЛЯДУ ВАЖЛИВИХ ПИТАНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ

У статті висвітлено важливі проблеми сьогодення щодо економічної безпеки підприємства, які унеможливають стабільне функціонування та його подальший розвиток. Проаналізовано функціональні складові системи економічної безпеки, представлено систему її оцінювання. На основі проведеного дослідження визначено, що для ведення успішної та беззбиткової діяльності підприємству потрібно враховувати основні чинники формування своєї економічної безпеки.

Ключові слова: економічна безпека підприємства, функціональні складові системи економічної безпеки підприємства, чинники формування рівня економічної безпеки підприємства, рівень економічної безпеки підприємства.

АННОТАЦИЯ

В статье освещены важные проблемы современности по экономической безопасности предприятия, которые делают невозможным стабильное функционирование и дальнейшее его развития. Проанализированы функциональные составляющие системы экономической безопасности, представлена система ее оценивания. На основе проведенного исследования определено, что для ведения успешной и безубыточной деятельности предприятию нужно учитывать основные факторы формирования своей экономической безопасности.

Ключевые слова: экономическая безопасность предприятия, функциональные составляющие системы экономической безопасности предприятия, факторы формирования уровня экономической безопасности предприятия, уровень экономической безопасности предприятия.

ANNOTATION

The article highlights the important problems of the present with regard to the economic security of the enterprise, which make it impossible to operate stably and to further its development. The functional components of the system of economic security are analyzed; the system of its estimation is presented. On the basis of the conducted research it is determined that for a successful, break-even activity the enterprise needs in the course of its activity to take into account the main factors of the formation of economic security of the enterprise.

Key words: economic safety of the enterprise, functional components of the system of economic safety of the enterprise, factors of formation of the level of economic security of the enterprise, level of economic security of the enterprise.

Постановка проблеми. В ринкових умовах господарювання підприємства змушені функціонувати в складному, динамічному та непередбачуваному зовнішньому середовищі, що може, з одного боку, створити сприятливі можливості для реалізації їхніх інтересів, а з іншої боку, зумовити створення загроз та небезпек для ведення успішної підприємницької діяльності. Успішно пристосуватися до нестабільних умов зовнішнього середовища з урахуванням інтересів його суб'єктів господарювання допоможе система економічної безпеки підприємства. Незавершений процес реформування економіки в Україні, нестабільна політична та економічна ситуація в країні, введення військових дій на

сході держави проти Російської Федерації підвищують актуальність дослідження важливих питань економічної безпеки підприємств задля реалізації ними власних економічних інтересів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням важливих питань економічної безпеки підприємств займалися С.В. Васильчак, О.А. Грунін, С.О. Грунін, А.В. Шегда, М.І. Камлик, Е.А. Олейніков, О.В. Орлик, І.А. Крайвська та багато інших вчених. В основі досліджень цих науковців лежить переважно розгляд важливих питань економічної безпеки підприємства, зокрема питань сутності, складових, чинників, що її формують, методик оцінювання її рівня.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є дослідження теоретичних аспектів розгляду важливих питань економічної безпеки підприємства та використання їх в практичній діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. В будь-який момент функціонування підприємства існує небезпека кризи, навіть тоді, коли криза не спостерігається, коли її фактично немає. Це визначається тим, що соціально-економічна система розвивається циклічно, динамічним чином розвивається зовнішнє середовище, змінюється співвідношення керованих та некеруваних процесів, а також потреби й інтереси людей. Отже, головним завданням підтримки стабільності на рівні суб'єктів господарювання є недопущення критичного, тим більше катастрофічного, ризику задля уникнення кризової ситуації. В протидії кризовим процесам вагоме місце посідає економічна безпека підприємства як універсальна категорія, що відображає захищеність суб'єктів соціально-економічних відносин на всіх рівнях.

Розглядаючи економічну безпеку, відзначаємо, що в багатьох економічних джерелах відсутній єдиний підхід до її тлумачення. Так, О.А. Грунін визначає економічну безпеку підприємства як стан господарюючого суб'єкта, в якому він за найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів досягає послаблення наявних небезпек та загроз або непередбачених обставин, запобігання ним або захисту від них, переважно забезпечуючи досягнення цілей бізнесу в умовах конкуренції та господарчого ризику [5].

Цікавим є визначення економічної безпеки підприємства, що надає Є.А. Олейніков: це стан найбільш ефективного використання ресурсів

для подолання загроз і забезпечення стабільного функціонування підприємства сьогодні та в майбутньому [9].

Змістовно проведений аналіз економічної літератури [1–3] дав змогу так визначити поняття «економічна безпека підприємства»: це такий стан корпоративних ресурсів (ресурсів капіталу, персоналу, інформації та технології, техніки та устаткування, прав) та підприємницьких можливостей, за якого гарантується найбільш ефективно їхнє використання для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного й соціального розвитку, запобігання внутрішнім та зовнішнім негативним впливам.

Окрім того, проведене дослідження показує, що завданням економічної безпеки підприємства є забезпечення його стійкого та максимально ефективного функціонування в даний момент часу, а також забезпечення високого потенціалу розвитку та просування підприємства в майбутньому. Найбільш ефективно використання корпоративних ресурсів підприємства, необхідне для виконання цілей бізнесу, досягається шляхом запобігання загрозам негативних впливів на економічну безпеку підприємства й досягнення основних функціональних цілей економічної безпеки підприємства (рис. 1) [3].

Рівень економічної безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно його керівництво та спеціалісти будуть спроможні уникнути можливих загроз та ліквідувати

шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього й внутрішнього середовища.

Серед типових наслідків негативного впливу на економічну безпеку та зниження її до критичної межі слід назвати:

- зниження цін на продукцію (послуги), що не залежить від господарської діяльності підприємства;

- істотне зменшення обсягів реалізації продукції чи послуг, як наслідок, недоотримання виторгу;

- втрата клієнтів та покупців готової продукції;

- виникнення внутрішньовиробничих конфліктів та підвищення плинності кадрів на підприємстві;

- неритмічність виробництва, неповне завантаження потужностей.

Всі ці важливі питання наближають підприємство до економічної кризи, а для недопущення такого стану необхідно розробити якісну систему економічної безпеки.

Поки що немає єдиної позиції щодо розуміння поняття «система економічної безпеки підприємства». Проте фахівці сходяться на тому, що система економічної безпеки повинна бути комплексною та будуватись на основі відповідних методичних положень. Так, М.І. Камлик систему економічної безпеки підприємства розуміє так: «комплексне поняття, до складу якого входять суб'єкти, об'єкти та механізм реалізації безпеки на підприємстві» [7].

Рис. 1. Основні функціональні цілі економічної безпеки підприємства

В основі розроблення комплексної системи забезпечення економічної безпеки підприємства повинні лежати визначена концепція, бачення її структури тощо. При цьому необхідно виходити з розуміння таких методичних положень.

1) Кожне підприємство є системою, що включає різні складові елементи, пов'язані між собою, причому якісні риси цієї системи не властиві її частинам та компонентам. Саме на межі внутрішніх та зовнішніх зв'язків системи можуть утворюватися прогалини, через які реалізуються різні види загроз її економічній безпеці. Для забезпечення належного ступеня захисту від них необхідно вести діяльність, яка б мала системний характер.

2) Система економічної безпеки не може бути однаковою в різних підприємствах, установах чи організаціях. Її відмінність та унікальність залежать від спеціалізації та структури виробничої діяльності та промислового потенціалу, місця суб'єкта господарювання на ринку, кваліфікації та дисциплінованості кадрів тощо.

3) Система економічної безпеки окремого підприємства є відносно самостійною та відособленою від аналогічних систем безпеки інших суб'єктів підприємницької діяльності. Якщо ж виходити, наприклад, з адміністративно-територіального поділу, то система економічної безпеки підприємства є складовим елементом системи економічної безпеки міста, району, області, держави.

4) Система економічної безпеки суб'єкта господарювання може бути тільки комплексною. Її

забезпечення тісно пов'язане з рівнем забезпечення науково-технічної, кадрової, екологічної, інформаційної, фізичної безпеки тощо.

5) Ефективне забезпечення економічної безпеки підприємства є можливим за умов, коли вибір та застосування сил, засобів, а також вжиття охоронних заходів здійснюються на основі детально продуманої концепції.

Система економічної безпеки підприємства включає такі функціональні складові (рис. 2) [4].

1) Фінансова безпека підприємства. Це такий стан підприємства, що характеризується збалансованістю та якістю різних фінансових інструментів, технологій та послуг, які використовує підприємство, стійкістю до внутрішніх та зовнішніх загроз, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію власних фінансових інтересів, місії та завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, а також забезпечувати ефективний та сталий розвиток фінансової системи.

2) Правова складова. Це всебічне правове забезпечення діяльності підприємства, дотримання чинного законодавства, юридична підтримка прийняття господарських рішень.

3) Технологічна складова. Це високий технологічний рівень виробництва, що забезпечує конкурентоспроможність товарів чи послуг та підприємства загалом. На думку А.М. Штангрета, технологічна безпека підприємства повинна мати такі ознаки [10]:

Рис. 2. Функціональні складові системи економічної безпеки підприємства

Джерело: складено автором

– якість та відповідність технологічного процесу виробництва та основного капіталу потребам ринку;

– захищеність технологічної сфери від негативного впливу зовнішніх та внутрішніх загроз;

– здатність технологічної сфери забезпечувати високу конкурентоспроможність підприємства.

4) Інформаційна складова. Це ефективне інформаційно-аналітичне забезпечення господарської діяльності підприємства, захисту інформації, досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів [2].

5) Екологічна складова. Це дотримання чинних екологічних норм, мінімізація втрат від забруднення довкілля та руйнівного впливу результатів виробничо-господарської діяльності на стан довкілля.

6) Кадрова складова. Це наявність високоосвічених та кваліфікованих працівників, управлінського персоналу, відсутність масового відтоку фахівців, високий рівень їх підготовки.

7) Інтелектуальна складова. Це збереження та розвиток інтелектуального потенціалу підприємства. Головна умова полягає в забезпеченні здатності протистояти загрозам, за яких підприємство може зазнати суттєвих збитків, зниження темпів свого розвитку та зменшення капіталу [6].

8) Силова складова. Це забезпечення фізичної та моральної безпеки працівників підприємства, гарантування безпеки майнових та фінансових ресурсів, забезпечення сприятливих зовнішніх умов розвитку.

9) Юридична складова. Це всебічне правове забезпечення діяльності підприємства, дотримання чинного законодавства, правова захищеність усіх аспектів діяльності підприємства.

10) Енергетична складова. Це захищеність енергетичного потенціалу підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз, що забезпечує його стабільний розвиток відповідно до статутних завдань.

11) Інноваційна складова. На думку Ю.В. Краснощоквої, в інноваційній складовій вирішальною умовою є дотримання та реалізація інтересів підприємства, адже ця безпека безпосередньо спрямована на формування необхідних та достатніх умов для збільшення можливостей створення та використання інновацій задля розроблення та впровадження конкурентоспроможності продукції та технологій на рівні світових стандартів [8].

Кожна функціональна складова по-різному впливає на рівень економічної безпеки підприємства. Отже, процес забезпечення високого рівня економічної безпеки передбачає встановлення, аналізування та оцінювання ризиків кожної функціональної складової економічної безпеки підприємства задля їх попередження та протидії ним. З огляду на це діагностика є

основою забезпечення економічної безпеки підприємства, оскільки вона передбачає цілеспрямоване оцінювання рівня економічної безпеки підприємства, подальших напрямів та перспектив розвитку на засадах бізнес-індикаторів для ухвалення ефективних управлінських рішень, спрямованих на розвиток підприємства.

Для підвищення загального рівня економічної безпеки підприємства необхідно забезпечувати максимальний захист функціональних складових, що задіяні в господарській діяльності та беруть безпосередню участь у досягненні цілей підприємства.

За результатами огляду економічних джерел [1; 2; 4; 10] встановлено, що ключовими бізнес-індикаторами системи оцінювання економічної безпеки підприємства є:

– рівень безпеки за фінансовою складовою (показники фінансової стійкості, показники майнового стану, показники ліквідності, показники ділової активності, показники рентабельності (прибутковості), показники дебіторської та кредиторської заборгованості) (B_1);

– рівень безпеки за кадрово-інтелектуальною складовою (показники чисельного складу персоналу, показники ефективності використання кадрів, показники оцінювання кваліфікації та інтелектуального потенціалу персоналу, показники якості мотиваційної системи тощо) (B_2);

– рівень безпеки за техніко-технологічною складовою (показники рівня технічної оснащеності праці, показники рівня прогресивності технологій, показники рівня механізації та автоматизації виробництва, показники рівня технічного устаткування, показники інноваційної активності, показники інноваційності продукції, показники наукоємності виробництва тощо) (B_3);

– рівень безпеки за інвестиційною складовою (показники ефективності (прибутковості, дохідності) інноваційних проектів, показники відтворення капіталу тощо) (B_4);

– рівень безпеки за маркетингово-ринковою складовою (частка підприємства на ринку, показник конкурентоспроможності продукції, рівень результативності здійснення маркетингової політики, показник ринкової віддачі активів тощо) (B_5);

– рівень безпеки за політико-правовою складовою (частка договорів, за якими відкрито судові справи, частка отриманих штрафних санкцій від загальної суми зобов'язань, показник якості юридичних послуг, відсоток витрат на юридичне забезпечення, показник юридичного менеджменту тощо) (B_6);

– рівень безпеки за інформаційною складовою (показники повноти, точності, суперечливості, захищеності інформації, рівень продуктивності інформації тощо) (B_7);

– рівень безпеки за екологічною складовою (показник якості продукції, коефіцієнт використання відходів, рентабельність продукції з

відходів, ступінь забрудненості навколишнього середовища тощо) (B_8).

Отже, на основі вищенаведеного можемо сказати, що рівень економічної безпеки підприємства набуває такого вигляду:

$$B = B_1 * r_1 + B_2 * r_2 + B_3 * r_3 + B_4 * r_4 + B_5 * r_5 + B_6 * r_6 + B_7 * r_7 + B_8 * r_8, \quad (1)$$

де $r_1, r_2, r_3, r_4, r_5, r_6, r_7, r_8$ – відносна оцінка i -го показника, що розраховується як відношення фактичного значення показника до його максимального значення.

Якщо значення рівня економічної безпеки підприємства вище за 0,7, то він є високим; коли значення перебуває в межах від 0,4 до 0,7, то він є середнім; коли значення є нижчим за 0,3, то він є низьким.

Діагностика економічної безпеки підприємства є важливою частиною системи цілей діагностики господарської діяльності підприємства незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання.

Нині в практичній діяльності існує велика кількість різноманітних чинників, що утворюють відповідний рівень економічної безпеки підприємства, які мають свою специфіку відповідно до галузі виробництва. Однак виділяють загальні й типові чинники, що впливають на рівень економічної безпеки підприємства незалежно від форм власності та галузі виробництва (рис. 3) [4].

До безпосередніх чинників виробництва відносять ті чинники, які безпосередньо забезпечують господарську діяльність підприємства. До них належать безпосереднє розміщення підприємства; наявні природні ресурси та умови їх розміщення на цій території, доступність використання та якісні показники; наявність

трудових ресурсів, їх освітньо-кваліфікаційний рівень; наявна виробнича інфраструктура, можливий обсяг її використання; соціально-економічна інфраструктура; рівень матеріального достатку населення.

Стабільний попит на продукцію – чинник, який також відіграє важливу роль у рівномірному розвитку виробництва. Він охоплює укладені довготермінові контракти на реалізацію продукції з її споживачами; рівень конкурентоспроможності продукції, що виробляється; якісно-гарантійні показники виробів; обґрунтовані прогнози щодо стабільності ринку певного виду продукції; державне та регіональне замовлення на виготовлену продукцію.

На надійність постачальників, передусім тих, що забезпечують постачання основної сировини та матеріалів, впливають такі фактори: наявність довготермінових договорів на поставку необхідної сировини та матеріалів з урахуванням термінів постачання та їх якісних показників; знання можливостей постачальників та недопущення монополності в їх поставках (як правило, для цього потрібно мати принаймні 3–4 постачальників сировини та матеріалів, щоби була гарантія стабільної цінової політики щодо сировини, матеріалів та інших комплектуючих).

Зовнішня конкуренція на продукцію, призначену на експорт, забезпечується такими ознаками цієї продукції: відповідність міжнародним стандартам; конкурентоспроможність за якісними показниками та сервісним обслуговуванням; обґрунтована та прогнозована перспектива; конкурентоспроможність відносно продукції, яка імпортується в нашу країну, з метою скорочення ввезення в Україну продукції, яку можуть виготовляти вітчизняні підприємства.

Рис. 3. Чинники формування рівня економічної безпеки підприємства

Державне економічне регулювання діяльності підприємства полягає у захисті власного товаровиробника незалежно від форм власності на засоби виробництва; регулюванні державної податкової політики; сприянні виробництву з урахуванням економічних, територіальних та інших аспектів; сприянні виробництву продукції, яка ввозиться як критичний імпорт; державному замовленні на товари, які фінансуються за рахунок бюджету, та скороченні імпорту на ці товари.

Держава має гарантувати таємницю науково-технічних досягнень, розроблення нових технологій, інтелектуальної власності, ноу-хау, зокрема комерційну таємницю.

Найважливішим чинником, що може найбільш активно впливати на рівень економічної безпеки підприємства, є високий професіоналізм керівництва та команди його менеджерів (висококваліфіковані кадри, система їх підготовки та форми навчання, створення для них відповідних виробничих та соціально-економічних умов).

Є й інші чинники економічної безпеки підприємства, які не пов'язані з безпосередньою виробничою діяльністю, але істотно впливають на стан виробництва. Вони пов'язані з поведінкою окремих людей, їх мораллю, духовністю.

Висновки. Розглянувши теоретичні аспекти розгляду важливих питань економічної безпеки підприємства, можемо зробити висновок, що економічна безпека підприємства – це такий стан корпоративних ресурсів та підприємницьких можливостей, за якого гарантується найбільш ефективне їхнє використання для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного й соціального розвитку, запобігання внутрішнім та зовнішнім негативним впливам.

Для підвищення ефективності господарської діяльності підприємству потрібно прагнути до досягнення основних функціональних цілей економічної безпеки підприємства. В результаті проведеного дослідження можемо сказати, що в сучасних умовах господарювання для ведення успішної та беззбиткової діяльності підприємству потрібно враховувати основні чинники формування своєї економічної безпеки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Анісімова О.М., Картечева О.С. Інвестиційна безпека підприємства в контексті економічної безпеки: сутність, зміст, оцінка і система. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: зб. наук. праць: у 2 вип. Вип. 1. Т. 2. Маріуполь: ПДТУ, 2012. С. 293–297.
2. Бараннік В.О. Інноваційні, інформаційні та інвестиційні складові оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Сучасні підходи до управління підприємством: матер. IV Всеукр. наук.-практ. конф. Київ: НТУУ «КПІ» ВПІ ВПК «Політехніка», 2013. Т. 1. С. 8–14.

3. Березін О.В., Березіна Л.М., Бутенко Н.В. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: Знання, 2009. 390 с.
4. Васильчак С.В., Веселовський А.І. Економічна безпека підприємства та її складова в сучасних умовах. Науковий вісник НЛТУ України. 2010. Вип. 20.15. С. 98–105.
5. Грунін О.А., Грунін С.О. Економічна безпека організації. Санкт-Петербург, 2002. 160 с.
6. Дробний Б.М. Кадрова та інтелектуальна безпека підприємства. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького. URL: http://www.rusnauka.com/43_DWS_2015/Economics/10_203131.doc.htm.
7. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект: навч. посібник. Київ: Атака, 2005. 432 с.
8. Краснощочкова Ю.В. Інноваційна безпека підприємства як запорука конкурентоспроможності в умовах інтеграції. Управління розвитком. 2011. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Uproz/2011_4/u1104kr4.pdf.
9. Олейніков Е.А. Основи економічної безпеки. Москва, 1997. 233 с.
10. Штангрет А.М., Петрашова О.М. Ключові загрози забезпечення техніко-технологічної безпеки на підприємствах видавничо-поліграфічної галузі України. Економічний вісник університету Переяслав-Хмельницького держ. пед. ун-ту ім. Григорія Сковороди. 2011. № 16/2. С. 142–146.

REFERENCES:

1. Anisimova O.M., Kartecheva O.S. (2012), "Investytsiina bezpeka pidpriemstva v konteksti ekonomichnoi bezpeky: sutnist, zmist, otsinka i systema", Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti: zb. nauk. prats: u 2-kh vyp.; PDTU. Mariupol, no. 1, p. 293–297.
2. Barannik V.O. (2013), "Innovatsiini, informatsiini ta investytsiini skladovi otsinky rivnia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva", Suchasni pidkhody do upravlinnia pidpriemstvom: mater. IV Vseukr. nauk.-prakt. konf. Kyiv, 2013, no. 1, p. 8–14.
3. Berezin O.V., Berezina L.M., Butenko N.V. (2009), Ekonomika pidpriemstva [navch. posibnyk], Znannia, Ukraine.
4. Vasylychak S.V., Veselovskyi A.I. (2010), "Ekonomichna bezpeka pidpriemstva ta yii skladova v suchasnykh umovakh", Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy, no. 20.15, p. 98–105.
5. Hrunin O.A., Hrunin S.O. (2002), Ekonomichna bezpeka orhanizatsii, Sankt-Peterburh, Russian.
6. Drobnyi B.M. (2015), "Kadrova ta intelektualna bezpeka pidpriemstva", Cherkaskyi natsionalnyi universytet im. B. Khmelnytskoho, [Online], available at: http://www.rusnauka.com/43_DWS_2015/Economics/10_203131.doc.htm.
7. Kamlyk M.I. (2005), Ekonomichna bezpeka pidpriemnytskoi diialnosti. Ekonomiko-pravovyi aspekt: navch. posibnyk, Ataka, Ukraine.
8. Krasnoshchokova Yu.V. (2011), "Innovatsiina bezpeka pidpriemstva yak zaporuka konkurentospromozhnosti v umovakh intehratsii", Upravlinnia rozvytkom. [Online], available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Uproz/2011_4/u1104kr4.pdf.
9. Oleinikov E.A. (1997), Osnovy ekonomichnoi bezpeky, Moskov, Russian.
10. Shtanhret, A.M. and Petrashova, O.M. (2011), "Kliuchovi zahrozy zabezpechennia tekhniko-tekhnolohichnoi bezpeky na pidpriemstvakh vydavnycho-polihrafichnoi haluzi Ukrainy", Ekonomichnyi visnyk universytetu Pereiaslav-Khmelnytskyi derzh. ped. un-t im. Hryhoriia Skovorody, vol. 16/2, p. 142–146.

Bakai V.Y.
*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department
of Economics of Enterprise and Entrepreneurship,
Khmelnyskyi National University*

THEORETICAL ASPECTS OF CONSIDERATION OF IMPORTANT QUESTIONS OF THE ENTERPRISE ECONOMIC SAFETY

The article highlights the important problems of the present with regard to the economic security of the enterprise, which make it impossible to operate stably and to further its development. Indeed, in a market economy, enterprises are forced to operate in a complex, dynamic, and unpredictable external environment; on the one hand, it can create favourable opportunities for enterprises to realize their own interests and, on the other hand, create the threats and dangers to conducting the successful entrepreneurial activity.

The unfinished process of reforming the economy in Ukraine, the unstable political and economic situation in the country, and the introduction of hostilities in the east of the country against the Russian Federation, increase the relevance of the study of important issues of economic security of enterprises in order to realize their own economic interests.

The functional components of the system of economic security are analysed, the system of its estimation is presented. It was found that each functional component influences differently the level of economic security of the enterprise. Therefore, the process of ensuring a high level of economic security involves the establishment, analysis, and evaluation of the risks and threats of each functional component of the company's economic security in order to prevent and counteract them.

To increase the efficiency of economic activity, the enterprise must seek to achieve the main functional goals of economic security of the enterprise. On the basis of the conducted research, it is determined that for a successful, break-even activity the enterprise needs in the course of its activity to take into account the main factors of the formation of economic security of the enterprise.